

Pogovor z Radošem Bolčino in Tino Resman ob premieri *Oleanne*

Nemogoče bo izbrati pravo stran

Drvi bo ob 20. uri na malem odru **SNG Nova Gorica** zažvela premiera drame *Oleanne* Davida Mameta v režiji Radoša Bolčine, ki je nastala v okviru Studia **SNG Nova Gorica**, platformi za samostojno ustvarjalnost domačih igralcev.

ANA KRŽIŠNIK BLAŽICA

Oleanne je ena najslavnejših in največkrat uprizorjenih iger sodobnega ameriškega dramatika, pisca in režiserja Davida Mameta. V intelektualno kompleksni in tehnično dovršeni mojstrovini izpred #metoo obdobja raziskuje odnos med študenti in profesorji, moč avtoritete, definicijo spolnega nadlegovanja, destruktivnost napačne komunikacije in pretirane politične korektnosti. Mamet je svojo igr priredil v film (1994) z enakim naslovom in enakim izgovorom gledalcu: dve resnici - na katerokoli stran se postaviš, si v zmoti.

O uprizoritvi *Oleanne* v **SNG Nova Gorica** smo se pogovarjali z režiserjem in igralcem **Radošem Bolčino** in gostujočo igralko **Tino Resman**.

• *Oleanne* je bila v Sloveniji prvič in edinkrat doslej uprizorjena v **SNG Drama Ljubljana** leta 1995, precej pred gibanjem #metoo. Tema spolnega nadlegovanja, kjer je žrtev mlado dekle, storilec pa starejši moški, je vedno aktualna, danes še posebej. Kako doživljate to temo in zakaj ste se odločili za uprizoritev tega besedila?

Radoš: "Pravzaprav ne znam konkretno pojasniti, že takoj ste me ujeli! (Smeh.) No, odgovor je, da sem začutil nekakšno obveznost spregovoriti o tej izjemno občutljivi temi tudi v našem gledališču, ki sem mu zvest od samega začetka kariere. Mametovo besedilo predstavlja vsestranski izživ tako za režiserja kot za igralca. Občinstvu sva dolžna predati svojo strokovnost in srčnost, sleherni gledalec pa si bo sam ustvaril mnenje oziroma bo na sebi lasten način zaznaval resnico. Ta je namreč večplastna."

• Kar nekaj igralk ni želelo igrati vloge študentke Carol. Ali se vam zdi igranje te vloge pogumno dejanje in zakaj menite, da se je nekatere igralk izogibajo?

Tina: "Ne dvomim v kompetentnost svojih igralskih kolegic. Ta

proces je izredno specifične narave, saj se je Radoš odločil predstavo režirati sam, obenem pa nastopiti v liku profesorja, ki ga študentka obtoži spolnega nadlegovanja. Torej, zgolj midva, ki sva se lotila natanko tega besedila. Z zunanjega stališča se prikrade strah, kako bo ta proces potekal, če pa ni tretjega očesa, če pa literarna problematika lahko celo narekuje dejansko problematiko. Tega sem se sprva ustrašila tudi sama in načeloma nisem pristaš takšnih procesov, veliko raje imam večjo, sestavljeno ekipo, saj na ta način vse teče lažje in hitreje. Delovala sva dokaj unisono, včasih s težjo, drugič z lažjo komunikacijo in enakovredno režirala. Tekst je mašinerija, teče kakor precizen mehanizem in zame marsikje predstavlja miselni trn, včasih ga ne razumem. Zagonetka je, kar je vznemirljivo. Tako da nikakor ne bi rekla, da se igralka tega besedila ne želijo lotevati, nasprotno - menim, da je še kako aktualno. Le okoliščine tega procesa so bile težavnejše, zato zelo dobro razumem, zakaj mojim igralskim kolegicam ni bilo do tega. Besedilo samo je tako večplastno, da komaj vidiš skozenj. Lik Carol je kompleksen in razdrobljen. Gre za pametno dekle, ujeto v sistem, premalo za ujede okrog sebe in želi si le, da bi jo kdo slišal. Njen manko pozornosti se podzvestno kaže v iskanju očetovske figure, sama pa se najdeva v okolju protestnih študentskih skupin, kar ji daje navidezna krila proti, proti sistemu. Proti konkretni avtoriteti, ki si dovoli gaziti po mladih življenjih. Upravičeno je proti, ta svet ni za nežne. Že od začetka sem vedela, da bo *Oleanne* svojevrsten izziv in stopnička k moji igralski rasti, prav zaradi toksične tematike in zahtevne ravni dialoga. Zaradi Carol. Je pogumna, vsekakor; jaz za razliko od nje morda nekoliko manj, saj se mi tematika zdi izredno problematična in sporna, vendar neverjetno spetna z igralskega stališča. Način, na katerega je Mamet zapisal konec *Oleanne*, namreč ni po mojem okusu in velikokrat sem sprašujem, kako bom sama predala Carolino sporočilo v teh danes še kako krhkih časih. Tu poskušam najti svoj pogum. Več o tem naj presodijo gledalci. Carol vselej zahteva, da z njo delam v rokavicah, subtilno in premišljeno, vse ostalo je zgrešeno. Feministka v meni kriči, če začetim tovrstno krivico, in v tisti neomajni odločnosti, kadar je treba najti moč, sva si s Carol precej podobni. Želim si, da bi

Oleanne sprožila večje zavedanje opisane problematike, saj pojav spolnega nasilja, predvsem nad ženskami, seveda, v zadnjem času narašča. Želim si, da bi avtoritete prevzele odgovornost in se deavtoritetizirale. Seveda so v še vedno moškem, skorumpiranem svetu, v katerem živimo, vse to zgolj utopične sanje."

• Uprizoritev torej režirate in prav tako igrate v njej. V obeh vlogah ste bili tudi pri zelo uspešni *Kdo se boji Virginie Wolf?*. Kakšni so izzivi te dvojne vloge?

Radoš: "Moram priznati, da prav uživam v tej dvojnosti. Po eni strani sem kot režiser nekakšen vodja uprizoritvenega koncepta in kot igralka njegov izvrševalec, kar je že samo po sebi zanimivo, po drugi strani pa me Tina s svojo predanostjo trdemu delu, profesionalnostjo pri analizi in sintezi navedene mojstrovine ter sproščenostjo preprosto navdušuje. Kljub svoji mladosti je lahko zgled in navdih izkušenim umetnikom z dolgo kilometrino, kar priča ne le o njenih sposobnostih, marveč tudi o tem, da nam ni treba skrbeti za ugled in razvoj slovenskega gledališča."

• V **SNG Nova Gorica** delate prvič. Kakšni so občutki ob začetku igralske kariere, sploh ob tako težki vlogi?

Tina: "Ni me strah izzivov, vsaka priložnost na odru je zame darilo. Za vlogo si nikoli ne rečem, da je težka. Lahko je zahtevna, lahko je takšna, da se kar razleze čez vse te mesece in mi pusti zelo malo časa za druge reči, lahko mi jemlje spanec, nikdar pa ni težka. V takšni miselni naravnosti potem lahko le rastem, četudi pridejo zahtevni trenutki po poti in se kdaj kje zaplete. Stvari večinoma rešujem s pozitivno, z disciplino in ljubečim domom."

• Uprizoritev nastaja v Studiu **SNG Nova Gorica**, ki je platforma za samostojno ustvarjalnost domačih igralcev. V preteklih letih je nastalo kar nekaj zelo zanimivih gledaliških izdelkov. Je Studio prostor, ki nudi večjo svobodo umetniškemu izražanju?

Radoš: "Vsekakor, predvsem, ker ni nikogar od zunaj, da bi nas ukalupil in oblikoval po svoje. Je pa zato naša odgovornost toliko večja in nimamo pravice do izgovorov. Občinstvo je tisti končni odločevalec - upam, da bo pri izrekanju sodbe milostno ..."

• Premiera se približuje. Kakšno študijsko, psihološko in umet-

niško pot sta prehodila z režiserjem in soigralcem v teh mesecih, kam vaju je pripeljalo raziskovanje *Oleanne* in kaj lahko pričakujejo gledalci?

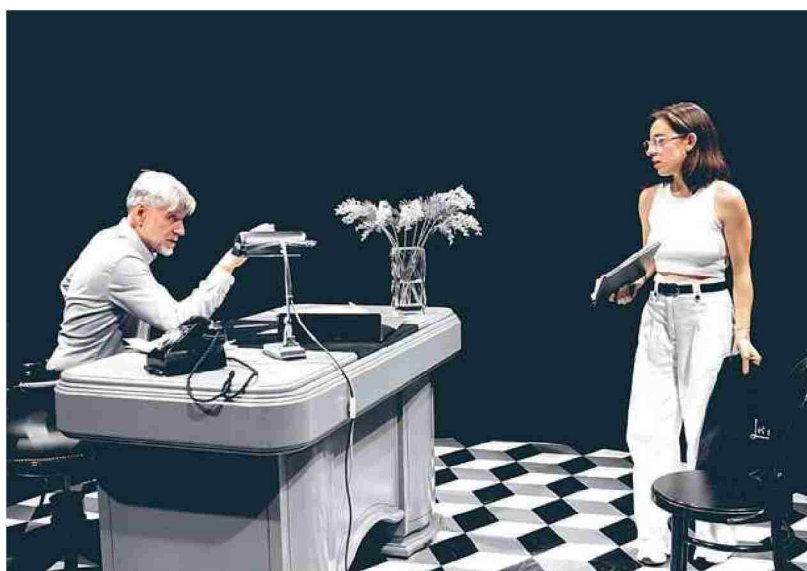
Tina: "Ostala sva pri Mametu. Ostala sva v svinjah in se po njih poskušava karseda sprehajati. Včasih ni lahko, včasih je presivo, vendar črne in bele, vsaj upam, gledalci ne bodo videli. Ne sme ju biti. Nemogoče bo izbrati pravo stran, težko bo reči, kdo ima prav in gledalci se bodo proti koncu morda vprašali, kaj se je pravzaprav zgodilo, saj sem gledal, pa ne vem zares, kaj sem videl. Študijsko upam, da sem našla pravo Carol. Psihološko pa sta najina lika tako prekleto odvisna drug od drugega, da morava govorno na trenutke delovati skoraj kot en sam igralski aparat, saj včasih ritem besedila to zahteva. Tisto umetniško plat pa mislim, da je vdihnil kar Mamet sam. Besedilo je namreč napisano tako precizno, subtilno intrigantno in točno, da besede kar same vodijo v dejanje in je sleherni stavek sam po sebi jasen indic igralcu. Nič nadzemjskega ni treba iskati. To sta dva človeka, vsak na svojih tleh, ostalo pa je življenje." •

"Mametovo besedilo predstavlja vsestranski izziv tako za režiserja kot za igralca. Občinstvu sva dolžna predati svojo strokovnost in srčnost, sleherni gledalec pa si bo sam ustvaril mnenje oziroma bo na sebi lasten način zaznaval resnico. Ta je namreč večplastna."

RADOŠ BOLČINA
igralka in režiser *Oleanne*

"Carol vselej zahteva, da z njo delam v rokavicah, subtilno in premišljeno, vse ostalo je zgrešeno. Feministka v meni kriči, če začetim tovrstno krivico, in v tisti neomajni odločnosti, kadar je treba najti moč, sva si s Carol precej podobni."

TINA RESMAN
igralka

Mametovo Oleanno je režiral Radoš Bolčina, ki igra tudi vlogo Johna, v Carol pa se vživlja gostujoča igralka Tina Resman.